

Restitució del volum mamari en extirpar-ne tumors

01/2011 - Medicina i Salut. Cirurgians de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol i de l'Institut Germans Trias, i metges del Banc de Sang i Teixits, estan usant amb èxit un tractament experimental a base de gel de plaquetes per restituir el volum de la mama en el moment mateix de l'extracció d'un tumor. Es tracta d'una nova tecnologia aplicada a la cirurgia que no requereix reconstruccions posteriors ni la col·locació de pròtesis mamàries per pal·liar el defecte del teixit extret. La tècnica, elaborada en col·laboració amb la UAB, és pionera al món i s'ha aplicat a una cinquantena de dones amb molt bons resultats.

Gel de plaquetes que permet la restitució del volum de teixit extirpat i que, a més, afavoreix la seva regeneració.

La peculiaritat de la utilització de gel de plaquetes és que s'aplica just en el moment de l'operació per treure el tumor i sense utilitzar teixits de la pacient, la qual cosa evita reintervencions a curt o mitjà termini i alleuja les conseqüències psicosocials que per a la dona comporta una deformitat al pit. Les plaquetes s'obtenen de la sang d'un donant i se n'elabora un gel amb una consistència similar a la de la mama que en restitueix el volum i regenera paulatinament les fibres de col·lagen perdudes.

Malgrat que circulen per la sang, les plaquetes no són cèl·lules, sinó fragments cel·lulars, de manera que encara que siguin d'un donant no han de generar rebuig del receptor. A més, contenen factors de creixement i immunomoduladors, que acceleren la reparació i la regeneració del teixit. De fet, les plaquetes ja s'utilitzen des de fa temps amb aquesta funció regeneradora (per exemple, en les lesions dels esportistes d'elit, en odontologia, en el tractament de les úlceres cutànies per pressió, en cirurgia oral o maxilofacial,...), però mai fins ara s'havia fet servir gel de plaquetes amb la finalitat de restituir volums. La fabricació del gel de plaquetes requereix que el donant acudeixi a la seu del Banc de Sang i Teixits al Germans Trias el dia abans que operin la pacient. Allà se sotmet a un procés senzill pel qual s'extreuen les plaquetes i es retorna la sang al cos. Obtingudes les plaquetes, es guarden fins l'endemà quan, conegut el volum a restituir, es sotmeten a quiròfan a un procediment per convertir-les en gel. Aquest gel s'introdueix a l'espai que ocupava el tumor.

Un dels avantatges més importants que implica l'ús de la nova tecnologia és que permet extreure més quantitat de teixit sa al voltant del tumor sense comprometre el volum i l'aspecte mamaris. Això deriva en una major seguretat per les pacients, a més de en un benefici estètic immediat. Els cirurgians investigadors apunten la possibilitat que a mitjà termini la nova tecnologia permeti disminuir la taxa de mastectomies i augmentar la de tumorectomies per càncer de mama.

Des que a finals del 2008 es va començar a practicar, aquest nou tractament quirúrgic s'ha provat en una cinquantena de dones de l'àrea de referència del Germans Trias (Barcelonès Nord i part del Maresme) que necessitaven una tumorectomia àmplia. Els resultats han estat molt bons en la pràctica totalitat dels casos, ja que entre un i dos anys després la mama ha mantingut la seva forma i volum. A més, cap de les pacients tractades amb aquesta tècnica ha presentat recidiva del tumor fins a l'actualitat.

La nova tecnologia s'ha patentat amb cotitularitat entre les tres institucions implicades en el projecte: l'hospital i l'Institut Germans Trias, la UAB i el Banc de Sang i Teixits. La patent s'ha obtingut no només per a l'aplicació de reomplir els defectes que deixen les extirpacions dels tumors a la mama, sinó també per a reomplir les altres regions del cos humà. Un ampli projecte que lidera el doctor Joan Francesc Julián, amb la col·laboració dels doctors Jordi Navinés, Joan Ramon Grifols, Itziar

Pascual, Mireia Botey, Antonio Mariscal, Sara Vizcaya, Rosa Ballester, Eva Castellà, M. Carmen Sánchez, Francesc Garcia Cuyàs i Jaume Fernandez-Llamazares, i que compta amb finançament de fons del programa FEDER que atorga la Unió Europea a través de la Generalitat de Catalunya.

La tecnologia ha rebut fons per a la seva revalorització i ajuda a la comercialització a través de l'ajut VALOR concedit per ACC10, agència del departament d'Innovació, Universitat i Empresa de la Generalitat de Catalunya. A més, el tractament experimental de restitució del volum de la mama mitjançant gel de plaquetes ha estat guardonat el 2010 amb el premi Corachán de la Societat Catalana de Cirurgia.

Joan Francesc Julián

Hospital Universitari Germans Trias i Pujol